

WASTE MANAGEMENT IN BANGKOK: A CASE STUDY IN BANG KHEN DISTRICT

Nonlaphan BOONLEK¹ and Prasert SITTICHIRAPAT^{1*}

1 Graduate College of Management, Sripatum University, Thailand; prasert.si@spu.ac.th

(Corresponding Author)

ARTICLE HISTORY

Received: 9 June 2025

Revised: 23 June 2025

Published: 7 July 2025

ABSTRACT

This research aims to study the waste management process in the Bang Khen area of Bangkok, focusing on factors that influence waste management in the area, such as gender, age, education, occupation, and length of residence. It also examines public participation in waste management in the community, particularly waste segregation at the source and effective waste management training. The findings show that waste management in the Bang Khen area is supported by government initiatives through various projects, such as promoting waste segregation, managing waste in the community, and providing training to the public. These efforts aim to raise awareness and encourage participation in reducing waste in the community. The use of online media to disseminate information about waste segregation and proper waste management methods plays a crucial role in increasing public involvement and building understanding of recycling practices and sustainable waste management. These efforts contribute to the development of the community and the long-term preservation of the environment.

Keywords: Brand Value, Marketing Mix, Repurchase Decision

CITATION INFORMATION: Boonlek, N., & Sittichirapat, P. (2025). Waste Management in Bangkok: A Case Study in Bang Khen District. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(7), 34

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาในพื้นที่เขตบางเขน

นลพรรณ บุญเล็ก¹ และ ประเสริฐ สิทธิจิรพัฒน์^{1*}

1 วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ, มหาวิทยาลัยศรีปทุม; prasert.si@spu.ac.th (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดการขยะมูลฝอยในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยมุ่งเน้นศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการจัดการขยะในพื้นที่ เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และระยะเวลาการพักอาศัย รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน โดยเฉพาะการคัดแยกขยะจากต้นทางและการอบรวมการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการจัดการขยะในเขตบางเขนได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐผ่านโครงการต่างๆ เช่น การส่งเสริมการคัดแยกขยะ การจัดการขยะในชุมชน และการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้และกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะในชุมชน โดยใช้สื่อออนไลน์เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกขยะและวิธีการจัดการขยะที่ถูกต้อง การใช้สื่อดังกล่าวช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนและสร้างความเข้าใจในวิธีการรีไซเคิลและการจัดการขยะที่ยั่งยืน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนและการรักษาสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

คำสำคัญ: การจัดการขยะมูลฝอย, การคัดแยก, เขตบางเขน

ข้อมูลอ้างอิง: นลพรรณ บุญเล็ก และ ประเสริฐ สิทธิจิรพัฒน์. (2568). การบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาในพื้นที่เขตบางเขน. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(7), 34

บทนำ

ขยะมูลฝอยนับเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนใน หลายพื้นที่ของประเทศไทยนั้นจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ จากปริมาณขยะมูลฝอยที่ผลิตเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งสาเหตุเกิดจากการเพิ่มจำนวนของประชาชน การขยายตัวทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550) จากสภาพสังคมที่มุ่งแต่การแข่งขันกันทางการตลาด มีการผลิตสินค้าและบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น ทำให้ผู้บริโภคสามารถซื้อผลิตภัณฑ์ได้ในราคาที่ถูกลง เมื่อผลิตภัณฑ์เก่าชำรุดหรือไม่มีคุณภาพจึงไม่เห็นคุณค่า ก็จะทิ้งกลายเป็นขยะมูลฝอย นอกจากนี้ในกระบวนการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่มีความซับซ้อนและใช้วัสดุที่กำจัดได้ยาก จากปัจจัยเหล่านี้จึงส่งผลให้มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้นทุกวัน (หทัยรัตน์ เสียงตั้ง และ ชื่นฤทัย กาญจนะจิตตรา, 2550)

สถานการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยของประเทศไทยในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี จากสถิติข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยในปี พ.ศ.2550 พบว่า ขยะมูลฝอยทั่วประเทศมีปริมาณทั้งหมดประมาณ 14.72 ล้านตัน หรือ 40,332 ล้านตัน/วัน ในปี พ.ศ.2551 มีปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศเพิ่มสูงขึ้นเป็น 15.03 ล้านตัน หรือ 41,064 ล้านตัน/วัน ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาประมาณ 0.27 ล้านตัน หรือร้อยละ 1.82 (กรมควบคุมมลพิษ, 2553) ขยะมูลฝอยทั่วประเทศยังคงมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ.2553 พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศเพิ่มเป็น 15.16 ล้านตัน และกรมควบคุมมลพิษยังได้คาดการณ์ว่า ในปี พ.ศ.2559 จะมีปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศเพิ่มขึ้นเป็น 15.59 ล้านตัน/ปี (กรมควบคุมมลพิษ, 2554) แต่ในสถานการณ์จริงกลับพบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยในปี พ.ศ.2554 มีปริมาณสูงกว่าเกณฑ์ที่คาดการณ์ไว้มาก โดยมีปริมาณขยะมูลฝอยสูงถึง 16 ล้านตัน หรือ 43,800 ตัน/วัน โดยเฉพาะช่วงเกิดอุทกภัยสามารถสร้างปริมาณขยะมูลฝอยมากกว่า 2 ล้านตัน (วิจารณ์ สิมานายา, 2554)

จากผลกระทบทางสุขภาพดังกล่าว ประเทศไทยจึงได้นำเครื่องมือสำคัญ คือ การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (Health Impact Assessment) มาใช้ในการจัดการกับความเสี่ยงต่อสุขภาพ โดยการประเมินผลกระทบทางสุขภาพเป็นกระบวนการที่ให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมพิจารณาถึงผลกระทบต่อสุขภาพ โดยมีการประยุกต์ใช้เครื่องมือหลากหลายในการระบุคาดการณ์ และพิจารณาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วกับประชาชนในกลุ่มต่างๆ ซึ่งกระบวนการนี้ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงการ แผนงาน หรือระดับนโยบาย และครอบคลุมผลกระทบทางสุขภาพในทุกมิติตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้กำหนดในมาตรา 67 (วรรค 2) ว่า การดำเนินโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพต้องผ่านการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชน พร้อมกับกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างและผลักดันนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ (Healthy Public Policy) ซึ่งเป็นนโยบายที่มุ่งสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพดี และให้พลเมืองมีทางเลือกในการเข้าถึงสุขภาพที่ดี (อำพล จินดาวัฒน์, 2553)

คำถามการวิจัย

- 1) กระบวนการจัดการปัญหาขยะที่เพิ่มปริมาณมากขึ้นในแต่ละวันมีลักษณะอย่างไร?
- 2) ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการปริมาณขยะในเขตชุมชน?
- 3) ปัจจัยด้านส่วนบุคคลและพฤติกรรมใดที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดปริมาณขยะในเขตบางเขน?

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการจัดการขยะในพื้นที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
- 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการปริมาณขยะในพื้นที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

3) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในพื้นที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนถือเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย โดยมีการศึกษา และการวิจัยหลายงานที่ศึกษาแนวทางการจัดการขยะที่หลากหลาย เช่น การคัดแยกขยะ การรีไซเคิล การใช้เทคโนโลยี ในการจัดการขยะ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะ โดยการคัดแยกขยะที่ต้นทางเป็นกลยุทธ์สำคัญในการลดปริมาณขยะที่ต้องฝังกลบ งานวิจัยของ สมิตา (2563) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะเป็น ปัจจัยสำคัญในการเพิ่มอัตราการรีไซเคิลในชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชน กับการเพิ่มอัตราการรีไซเคิลเป็นปัจจัยที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นสมมติฐานในการศึกษา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยได้รับการยอมรับว่าเป็นปัจจัยที่เสริมสร้างความยั่งยืนในการ จัดการขยะ ซึ่งประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในรูปแบบต่างๆ เช่น การคัดแยกขยะจากต้นทาง การร่วมมือกับหน่วยงาน ภาครัฐ หรือการให้ข้อมูลแก่ชุมชน การศึกษาโดย ทิพย์ (2564) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การสนับสนุนจากภาครัฐในการสร้างสื่อสาร และสร้างความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะสามารถเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึง ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากภาครัฐและการเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ

ปัจจัยด้านการศึกษา อาชีพ และรายได้ก็มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน งานวิจัย ของ นิพัทธ์ (2562) พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาสูงมักมีความเข้าใจและมีพฤติกรรมในการคัดแยกขยะที่ดี ในขณะที่ ประชาชนที่มีรายได้สูงมักจะพร้อมในการลงทุนในเครื่องมือที่จำเป็นในการจัดการขยะ เช่น ถังขยะที่แยกประเภท

การสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรต่างๆ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน โดยการจัดตั้ง โครงการต่างๆ เช่น โครงการอบรม และการจัดหาเครื่องมือในการจัดการขยะ งานวิจัยของ สมศักดิ์ (2565) พบว่า โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐทำให้การจัดการขยะในชุมชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งทำให้เห็น ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากภาครัฐกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในชุมชน

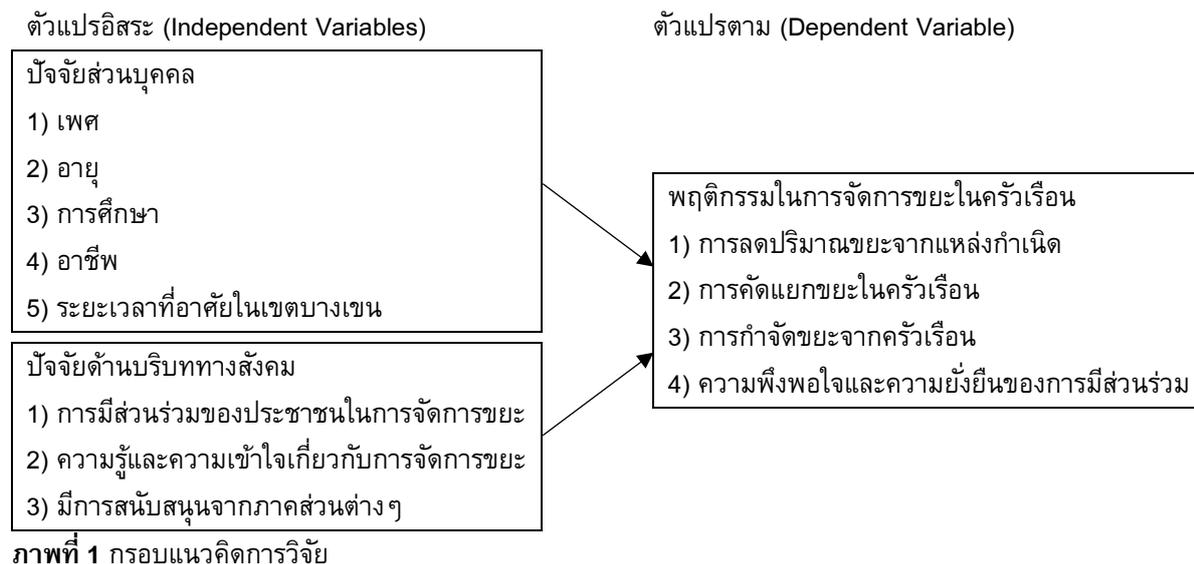
สมมติฐานการวิจัย

1) ปัจจัยด้านการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับระดับการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่บางเขน จังหวัดกรุงเทพมหานคร

2) ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ มีความสัมพันธ์กับวิธีการและระดับการมีส่วนร่วมในการ จัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่บางเขน กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้ศึกษาวิจัยนำแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับพฤติกรรมจัดการขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขต พื้นที่บางเขน กรุงเทพมหานคร โดยพฤติกรรมในการจัดการขยะในครัวเรือนแบ่งเป็นการลด การคัดแยก การกำจัด ได้ ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือประชาชนในพื้นที่เขตบางเขน แขวงอนุสาวรีย์และแขวงท่าแร้ง จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 399 คน (ข้อมูลจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ วันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2568)

การเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลจะใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms) ที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน โดยกำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 2 เดือน (ระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2568) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีเวลา 2 สัปดาห์หลังจากได้รับแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS เพื่อประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อสรุปข้อมูลพื้นฐาน เช่น การแจกแจงความถี่ (Frequencies), ค่าเฉลี่ย (Mean), และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ใช้สถิติ Pearson's Correlation Coefficient เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ และทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้ให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ จากประชาชนในพื้นที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวน 399 คน โดยมีข้อมูล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพระยะเวลาที่พักอาศัยในพื้นที่เขตบางเขน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ ด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	188	47.12
หญิง	211	52.88
รวม	399	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 109 คน แสดงให้เห็นว่า เป็นเพศชาย จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.12 และเพศหญิง จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 52.88

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละ ด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
15-25 ปี	41	10.28
25-35 ปี	160	40.10
36-45 ปี	98	24.56
46-60 ปี	59	14.79
มากกว่า 60 ปี	41	10.28
รวม	399	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 399 คน แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงช่วงอายุ 25 ปี-35 ปี จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.10 รองลงมา ลำดับที่ 1 ช่วงอายุ 36 ปี-45 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.56 รองลงมา ลำดับที่ 2 ช่วงอายุ 46-60 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.79 และช่วงอายุ 15-25 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.28 และช่วงอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.28

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละ ด้านระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	22	5.51
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	59	14.79
ปริญญาตรี	240	60.15
ปริญญาโทขึ้นไป	78	19.55
รวม	399	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ด้านระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 399 คน แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60.15 รองลงมา ลำดับที่ 1 มาอยู่ในระดับปริญญาโท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.55 รองลงมา ลำดับที่ 2 มาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.79 และส่วนน้อยอยู่ในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.51

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละด้านอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สายงานในตำแหน่งหน้าที่	จำนวน	ร้อยละ
พนักงานรัฐ/รัฐวิสาหกิจ	120	30.08
พนักงานเอกชน	116	29.07
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	61	15.29
นักเรียน/นักศึกษา	39	9.77
อาชีพอิสระ/อื่นๆ	63	15.79
รวม	399	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ด้านอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 399 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทำงานในตำแหน่งพนักงานรัฐ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.08 รองลงมาคือพนักงานเอกชน จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.07 และอาชีพอิสระ/อื่นๆ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.79 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ช่วงชั้นสำหรับแปรผลข้อมูล โดยการใช้สูตรคำนวณและคำอธิบายแต่ละช่วงชั้นดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 มีหมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยและพฤติกรรมการนำไปใช้ต่อไปในพื้นที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ช่วงชั้นสำหรับแปรผลข้อมูล โดยการใช้สูตรคำนวณและคำอธิบายแต่ละช่วงชั้นดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

ปัจจัยด้านองค์กร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็น
1) ท่านนำตะกร้าหรือถุงผ้าไปจ่ายตลาดแทนการใช้ถุงพลาสติก	3.29	.82	ปานกลาง
2) ท่านเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดเติม เช่น น้ำยาล้างจาน แทนการซื้อบรรจุภัณฑ์ใหม่	4.13	.59	มากที่สุด
3) ท่านปลูกฝังให้สมาชิกในบ้านหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุย่อยสลายยาก เช่น กล่องโฟม ถุงพลาสติก ขวดแก้ว เป็นต้น	4.09	.68	มากที่สุด
4) ท่านรับประทานอาหารหมดจานทุกครั้ง	4.17	.61	มากที่สุด
5) ท่านซื้อของหลายอย่างและสามารถใส่รวมกันได้โดยไม่ใช้ถุงหลายใบ	3.69	.67	มาก
6) ท่านเลือกซื้ออาหารที่บรรจุด้วยกล่องโฟมน้อยครั้ง	3.84	.69	มาก

ปัจจัยด้านองค์กร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็น
7) ท่านทำอาหารรับประทานเองสม่ำเสมอ	3.98	.67	มาก
8) ท่านคัดแยกขยะแต่ละประเภทก่อนนำไปทิ้งลงถังทุกครั้ง	3.20	.83	ปานกลาง
รวม			มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในระดับ “มากที่สุด” โดยเฉพาะในข้อ 4 เกี่ยวกับการรับประทานอาหารหมดจาน (ค่าเฉลี่ย 4.17) และข้อ 2 เกี่ยวกับการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดเติม (ค่าเฉลี่ย 4.13) ซึ่งสะท้อนถึงความรับผิดชอบและพฤติกรรมที่ดีในการลดขยะของประชาชน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 1 การนำตะกร้าหรือถุงผ้าไปจ่ายตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.29) และข้อ 8 การคัดแยกขยะ (ค่าเฉลี่ย 3.20) ซึ่งอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ซึ่งแสดงถึงพื้นที่ที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้

ส่วนที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจการให้บริการของสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ในการจัดการขยะมูลฝอย ช่วงชั้นสำหรับแปรผลข้อมูล โดยการเข้าสู่ตรรกาคำนวณและคำอธิบายแต่ละช่วงชั้น ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยความรู้เกี่ยวกับความพึงพอใจการให้บริการของสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ในการจัดการขยะมูลฝอย

ปัจจัยด้านองค์กร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็น
1) การบริการเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลรวดเร็ว ไม่ตกค้าง	4.17	.58	ปานกลาง
2) ความสะอาดเรียบร้อยระหว่างการเก็บขยะมูลฝอย	3.34	.92	ปานกลาง
3) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะ	4.19	.56	มากที่สุด
4) การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เก็บขยะ	3.15	.82	ปานกลาง
5) การรณรงค์ชุมชน Zero Waste การจัดการขยะอินทรีย์ในชุมชน ประจำปี 2567	3.19	.74	ปานกลาง
6) ระยะเวลาในการบริการเก็บขยะมูลฝอยจำนวน 2 วันต่อสัปดาห์ (เสาร์และอาทิตย์)	3.62	.72	มาก
7) ค่าธรรมเนียมในการเก็บขยะ (30 บาท/เดือน)	4.01	.67	มากที่สุด
8) จำนวนรถที่ให้บริการเก็บขยะมูลฝอยในแต่ละวัน	3.61	.63	มาก
9) ช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เช่น กล้องรับฟัง ความคิดเห็น	4.10	0.66	มากที่สุด
10) มีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลที่หลากหลาย เช่น ป้าย เว็บไซต์ โทรศัพท์ เป็นต้น	3.91	0.63	มาก
รวม			

จากตารางที่ 6 พบว่า โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในระดับ “มาก” ถึง “มากที่สุด” โดยข้อที่ได้รับความคิดเห็นสูงสุดคือ ข้อ 3 เกี่ยวกับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะ (ค่าเฉลี่ย 4.19) และข้อ 1 เกี่ยวกับการบริการเก็บขยะมูลฝอยรวดเร็ว ไม่ตกค้าง (ค่าเฉลี่ย 4.17) ในขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 4

การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เก็บขยะ (ค่าเฉลี่ย 3.15) และข้อ 5 การรณรงค์ชุมชน Zero Waste (ค่าเฉลี่ย 3.19) ซึ่งอยู่ในระดับ “ปานกลาง” แสดงถึงพื้นที่ในการพัฒนาและปรับปรุงบริการต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตกรุงเทพมหานคร ในพื้นที่เขตบางเขน กำหนดเกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของ Davis (1971) สามารถแปลความหมายดังนี้ การแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

0.7 หรือสูงกว่า มีความสัมพันธ์สูงมาก

0.50-0.69 มีความสัมพันธ์สูง

0.30-0.49 มีความสัมพันธ์ปานกลาง

0.10-0.29 มีความสัมพันธ์ต่ำ

0.01-0.09 แทบจะไม่มีความสัมพันธ์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยทั้งด้านบุคคลและบริบททางสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย โดยเฉพาะการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ การศึกษาและความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมีผลต่อการตัดสินใจในการจัดการขยะและการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในพื้นที่

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน พบว่า ประชาชนในเขตบางเขนมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับที่ดีถึงค่อนข้างดี โดยเฉพาะการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจากสื่อออนไลน์ ซึ่งแสดงถึงความสนใจของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ แต่ยังคงมีปฏิบัติที่ไม่สูงในบางประเด็น เช่น การคัดแยกขยะมูลฝอยและการใช้วัสดุรีไซเคิลในระดับครัวเรือน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงโอกาสในการพัฒนาและเสริมสร้างการรับรู้และการปฏิบัติในด้านนี้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในบทที่ 4 พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล เช่น การศึกษาและอาชีพ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางถึงสูงกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในเขตบางเขน โดยเฉพาะในเรื่องการคัดแยกขยะและการใช้วัสดุรีไซเคิล ซึ่งประชาชนที่มีการศึกษาสูงหรือทำงานในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมักมีความรับผิดชอบมากกว่าในการจัดการขยะในครัวเรือน การศึกษาช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในกระบวนการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ ขณะที่อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะหรือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีบทบาทสำคัญในการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันปัจจัยด้านบริบททางสังคม เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชนและการสนับสนุนจากภาครัฐ มีผลสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมการจัดการขยะ โดยเฉพาะการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการสร้างช่องทางการสื่อสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การใช้สื่อออนไลน์และการจัดประชุมให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะ การทำเช่นนี้ช่วยเสริมสร้างการรับรู้และกระตุ้นให้ประชาชนปฏิบัติตามแนวทางที่ถูกต้องในการจัดการขยะการสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น การจัดหาถังขยะแยกประเภทและการจัดอบรมการจัดการขยะมูลฝอย ยังมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความรู้และกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ การให้ความรู้และการจัดเตรียมทรัพยากรที่เหมาะสมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกขยะและการรีไซเคิล

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษายังพบว่า มีช่องว่างในการปรับปรุงในหลายประเด็น เช่น การคัดแยกขยะและการใช้วัสดุรีไซเคิลในบางพื้นที่ที่ขาดแคลนทรัพยากรในการสนับสนุนการคัดแยกขยะ รวมถึงประชาชนบางส่วนที่ยังไม่ปฏิบัติตามแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเต็มที่ เนื่องจากขาดการตระหนักรู้และการอบรมที่เพียงพอ การเพิ่มความตระหนัก

รู้และการจัดอบรมเพิ่มเติมจะช่วยลดปัญหานี้ได้ การปรับปรุงช่องว่างเหล่านี้จะมีความสำคัญในการส่งเสริมการจัดการขยะอย่างยั่งยืนในอนาคต

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

- 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรสร้างกลไกที่เปิดกว้างให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการขยะ โดยการตั้งกลุ่มตัวแทนชุมชนที่สามารถสื่อสารกับหน่วยงานท้องถิ่นได้ เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ
- 2) เพิ่มการฝึกอบรมและการตระหนักรู้ ควรจัดการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะและการใช้วัสดุรีไซเคิลในครัวเรือน โดยเน้นการใช้สื่อที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น การจัดอบรมออนไลน์หรือการแจกจ่ายสื่อการเรียนรู้ในชุมชน
- 3) การสื่อสารข้อมูลการจัดการขยะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีช่องทางการสื่อสารที่ชัดเจน เช่น การใช้สื่อออนไลน์และการจัดกิจกรรมในชุมชน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งถัดไป

- 1) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมและการจัดการขยะ ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตต่างๆ เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับปรุงกระบวนการในอนาคต
- 2) การศึกษาเกี่ยวกับอุปสรรคในการคัดแยกขยะ ควรทำการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจากหลายพื้นที่ เพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดในการส่งเสริมการคัดแยกขยะ
- 3) การศึกษาผลกระทบจากการจัดการขยะ ควรศึกษาผลกระทบจากการจัดการขยะที่มีการแยกประเภทในพื้นที่ต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพและความสำเร็จในการจัดการขยะในระดับชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2553). *สถานการณ์ขยะมูลฝอยในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- จักรพงษ์ สงวนชม. (2549). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน. *วารสารวิจัยการพัฒนา*, 9(2), 45-59.
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535. (2535). *มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข*. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (2549). *การจัดการขยะมูลฝอยในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- วิชัย ภูโยธิน. (2554). *การศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิทยาลัยการบริหารจัดการ.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการทางการเมือง*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- อรรถัย กักผล. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน. *วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม*, 12(1), 22-31.
- Cohen, J., & Uphoff, N. (1996). *Participation and Rural Development: Understanding the Dynamics of Change*. Cambridge University Press.
- United Nations Environment Programme (UNEP). (2015). *Global Waste Management Outlook*. Nairobi: UNEP.
- World Bank. (2018). *The Future of Waste: A Global Overview of Waste Management Practices*. Washington, DC: World Bank.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2025 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).